การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

The Study tourism potentiality of Nong Bua Community Chantaburi Province

เปรมฤดี ทองลา[1]

บทคัดย่อ

ผลงานการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ มีวัตถุประสงค์ ประการแรก คือ เพื่อศึกษาบริบทและสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ประการที่สอง คือ เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนคนในพื้นที่ และตัวแทนผู้ประกอบการในชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด และแบบสอบถาม (Questioners) สำหรับนักท่องเที่ยว แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมประยุกต์ทางสถิติ (SPSS) และนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ (Content Analysis) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่งพบว่า ชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งภูมิปัญญาและองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การทำอาหารและขนม เช่น การทำขนมควยลิง ขนมล่าเตียง ขนมตะไล ขนมช่อม่วง การทำน้ำตาลอ้อย,น้ำปลา,กุ้งแห้งหวาน และไก่ต้มมะละกอ น้ำจิ้มชีฟู้ด ซึ่งขนมและอาหารเหล่านี้ล้วนเป็นขนมโบราณของชุมชนหนองบัว ที่มีเอกลักษณ์และมีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน รวมถึงงานฝีมือหัตถกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่น ไม้กวาดดอกอ้อ การแกะสลักไม้ พิพิธภัณฑ์บ้านโบราณ และสามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สอง พบว่าชุมชนหนองบัวนั้นมีศักยภาพที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

คำสำคัญ: ศักยภาพ, แหล่งท่องเที่ยว, ชุมชนหนองบัว

Abstract

The research "The Study tourism potentiality of Nong Bua Community Chantaburi Province". The objectives are survey area and tourism resources of Nong Bua Chantaburi Province and study of tourism potentiality of Nong Bua Chantaburi Province. The Propose management guideline for tourism development of Nong Bua Chantaburi Province.

[1] อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ E-mail: premrudee@vru.ac.th

In this study, the researchers used research methods of Mixed Methods operated by means of quantitative and qualitative. The questionnaire use the samples group of four-hundred Thai tourists and the In-depth interview of twenty-five interviewers and participant observation after that content analysis. The research use the process conducting in-depth interview of interviewee's participant observation and area frame survey and conducting the facts after that content analysis. Finally, the researcher proposed the management guideline for tourism development of Nong Bua Chantaburi province.

The findings show that the community of Nong Bua in Chanthaburi. There are a variety of local culinary cultures, strange desserts, the way of life of the people in the community from the past to the present. And the tourism potentiality of Nong Bua community Chantaburi Province so good all six side which are: 1. Attractions 2. Accommodation 3. Accessibility 4. Activity 5. Amenities 6. Participation.

Keywords: : Potentiality, Attraction, Nong Bua Community

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมนั้นยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างมาก โดยในแง่เศรษฐกิจนั้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยในการปรับดุลการชำระเงินของประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การจ้างงานและการสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรง และการจ้างงานในภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมแล้วจะนำไปสู่การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในส่วนของภาคตะวันออก เมื่อปี 2559 มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักแสนล้าน โดยเป็นรายได้จากชาวต่างชาติร้อยละ 59 ส่วนใหญ่ที่นิยมมาเที่ยวในภาคตะวันออกคือชาวจีน รัสเซีย อินเดีย และยุโรป จากการที่รัฐบาลมีแผนจะพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเพื่อให้สอดรับกับระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor (EEC) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคตะวันออก มีแผนการทำงานด้วยการรักษารายได้ในแต่ละเดือนให้อยู่ในระดับสม่ำเสมอ ด้วยการเจาะกลุ่มคนทำงานต่างชาติ กลุ่มนักท่องเที่ยวรายได้สูง การขยายสินค้าและบริการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำ ทั้งเรื่องอาหารอร่อย อาหารพื้นถิ่น อาหารเพื่อสุขภาพ ไปพร้อมๆกัน

จังหวัดจันทบุรี จัดเป็นเมืองท่องเที่ยวเมืองรอง ที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น สำหรับระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกจะทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาทำงานพร้อมครอบครัว ทำให้เกิดการใช้จ่ายหมุนเวียนในพื้นที่เกิดการลงทุนเพิ่มทั้งโรงแรม ห้างสรรพสินค้าชั้นนำ สถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆประกอบกับแผนพัฒนาโลจิสติกส์ของรัฐบาล การท่องเที่ยวภาคตะวันออก มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางทะเล ภูเขาที่ครบทุกอย่าง มีปัจจัยที่เกื้อหนุนการท่องเที่ยว คือ การคมนาคม ที่เดินทางไม่ไกลมากจาก ภูมิลำเนา ซึ่งทั้ง 7 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว มีสถานที่ท่องเที่ยวกว่า 243 แห่ง คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามา 14.1 ล้านคน จะสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นกว่า 55,000 ล้านบาท ด้วยทรัพยากรที่เรามีอย่างมากมาย ในนามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคตะวันออก ซึ่งหนึ่งในจังหวัดภาคตะวันออกที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่อุดม

สมบูรณ์และหลายหลายคือจังหวัดจันทบุรี (บริสุทธิ์ ประสพทรัพย์,2556) โดยมีชุมชนหนองบัว ซึ่งมีวิถีชีวิต ที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และมีความเก่าแก่สะท้อนความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนจันทบุรีได้เป็นอย่างดี แต่ปัจจุบันชุมชนหนองบัวยังไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวมากนักเป็นเพียงทางผ่านหรือจุดแวะชมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักผ่อน (บ้านจอมยุทธ, 2543)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาประการแรก คือ เพื่อศึกษาบริบทและสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ประการที่สอง คือ เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมให้แก่ชุมชนหนองบัว เพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมที่มีค่าเหล่านี้ไว้ให้คนรุ่นหลังสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบริบทและสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

1.2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัย แบบผสมผสาน (Mixed Methods) แบบดำเนินการด้วยวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 5 คนได้แก่ 1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 2 คน 2.นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองบัวจังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 คน 3.รองนายกเทศมนตรี 1 คน และ 4.ประธานสภาเทศบาล ตำบลหนองบัว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 คน กลุ่มตัวแทนร้านค้า จำนวน 10 คน และตัวแทนคนในพื้นที่ ได้แก่ ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 10 คน รวม 25 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยรายและมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว ซึ่งแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 บริบทพื้นที่ของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ตอนที่ 3 การจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ และแบบสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey) ซึ่งแบบสำรวจประกอบไปด้วย 4 ตอนดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำรวจชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ และ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด และแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงาน และ นักท่องเที่ยวแบบเช้าไป เย็นกลับ(excursionist) เพราะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก จำนวน 400 คน ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การประเมินศักยภาพของชุมชนหนองบัว และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ประเมินสามารถให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมได้ แล้วนำข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมประยุกต์ทางสถิติ (SPSS)

และนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ (Content Analysis) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและสำรวจองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ชุมชนหนองบัวเป็นชุมชนเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่ริมคลองหนองบัวซึ่งเป็นคลองสาขาของแม่น้ำจันทบุรี ภายในชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี มีเรือนแถวไม้อายุร่วม 100 ปีอยู่หลายสิบหลังเรียงรายอยู่สองฝากถนน ภายในชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี มีภูมิปัญญาและองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การทำอาหารและขนม เช่น การทำขนมควยลิง ขนมล่าเตียง ขนมตะไล ขนมช่อม่วง การทำน้ำตาลอ้อย, น้ำปลา, กุ้งแห้งหวาน และไก่ต้มมะละกอน้ำจิ้มซีฟู้ด ซึ่งขนมและอาหารเหล่านี้ล้วนเป็นขนมโบราณของชุมชนหนองบัว ที่มีเอกลักษณ์และมีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน รวมถึงงานฝีมือหัตถกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ไม้กวาดดอกอ้อ การแกะสลักไม้ บ้านโบราณ ฯลฯ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชุมชนหนองบัวและยังสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น รถรับส่งนักท่องเที่ยว ป้ายจราจรและป้ายสื่อความหมาย ที่พักของชุมชนหนองบัวโฮมสเตย์ ห้องน้ำบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวภายในชุมชนหนองบัว เช่น กิจกรรมนำนักท่องเที่ยวล่องเรือ การเรียนรู้เรื่องขนมโบราณ การเล่นเกมส์กับนักท่องเที่ยว การเยี่ยมชมบ้านโบราณ ฯลฯ ซึ่งถือว่าชุมชนหนองบัวมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาศึกษาถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวชุมชนหนองบัวแต่หน่วยงานที่ดูแลในส่วนของภาครัฐนั้นยังไม่ได้เข้ามาดูแลและส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างเต็มที่ และ วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว นั้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.89 โดยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัวมีศักยภาพสูงสุด คือ ด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่4.13 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.04 ตามด้วยด้านการมีส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.99 ด้านการบริการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) อยู่ที่3.87 ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.78 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) อยู่ที่3.54 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนหนองบัวนั้นมีศักยภาพที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและสำรวจองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ชุมชนหนองบัวเป็นชุมชนเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ริมคลองหนองบัวซึ่งเป็นคลองสาขาของแม่น้ำจันทบุรี ภายในชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี มีเรือนแถวไม้อายุร่วม 100 ปีอยู่หลายสิบหลังเรียงรายอยู่สองฝั่งถนน ภายในชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี มีภูมิปัญญาและองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมได้แก่ การทำอาหารและขนม เช่น การทำควยลิง ขนมล่าเตียง ขนมตะไล ขนมช่อม่วง น้ำตาลอ้อย,น้ำปลา,กุ้งแห้งหวาน และไก่ต้มมะละกอ น้ำจิ้มซีฟู้ด ซึ่งขนมและอาหารเหล่านี้เป็นขนมโบราณของชุมชนหนองบัว ที่มีเอกลักษณ์และมีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน

รวมถึงงานฝีมือหัตถกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ไม้กวาดดอกอ้อ การแกะสลักไม้ ฯลฯ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชุมชนหนองบัวและยังสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น รถรับส่งนักท่องเที่ยว ป้ายจราจรและป้ายสื่อความหมาย ที่พักของชุมชนหนองบัวโฮมสเตย์ ห้องน้ำบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวภายในชุมชนหนองบัว เช่น กิจกรรมนำนักท่องเที่ยวล่องเรือ การเรียนรู้เรื่องขนมโบราณ การเล่นเกมส์กับนักท่องเที่ยว การเยี่ยมชมบ้านโบราณ ฯลฯ ซึ่งถือว่าชุมชนหนองบัวมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาศึกษาถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวชุมชนหนองบัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว 5A (Dickman,1996) ที่กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย ที่พัก (Accommodation) การคมนาคม (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความประใจแก่นักท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการกลับมาเที่ยวซ้ำอีก และวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว นั้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.89 โดยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหนองบัวมีศักยภาพสูงสุดคือ ด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่4.13 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่4.04 ตามด้วยด้านการมีส่วนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.99 ด้านการบริการท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.87 ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.78 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)อยู่ที่3.54 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูลและคณะ (2560) กล่าวไว้ว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ควรคำนึงถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3ด้านประกอบด้วย 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านความพร้อมทางการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับมนัส สุวรรณ (2538) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมินคือความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนหนองบัวนั้นมีศักยภาพที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นศักยภาพทางด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ทางเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดจันทบุรี ควรทำการจัดสรรงบประมาณให้กับทางชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมากขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปจากเดิม

(2) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี สามารถผลการศึกษาไปปรับใช้ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

(2) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เป็นสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความหลากหลายให้กิจกรรมการท่องเที่ยวและช่วยลดปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

(3) ควรมีการศึกษาบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวในเชิงลึก เช่น บทบาทและและหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน และชุมชนท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์เปรมปรีดา ทองลา ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการดำเนินงานวิจัยเล่มนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่เป็นกัลยาณมิตร คอยช่วยเหลือและช่วยให้ข้อมูลและให้กำลังใจในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว ที่ให้กำลังใจและคอยสนับสนุนทั้งแรงกายและแรงใจตลอดจนให้โอกาสทางการศึกษาตลอดมา สุดท้ายขอขอบคุณชาวชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่างๆและการต้อนรับที่เป็นมิตรและอบอุ่น

เอกสารอ้างอิง

นิคม จารุมณี. (2536). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ.เอส.พริ้นติ้ง. เฮาส์ . สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561.

นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก ในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน 2560.

บุณฑริก ผลบุญเจริญชัย. (2553). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีพิมพ์:2553.

บริสุทธิ์ ประสพทรัพย์. (2556). การท่องเที่ยวภาคตะวันออกการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สืบค้น ออนไลน์. แหล่งที่มา : https://www.kku.ac.th/news/v.php?q=0002383&l=th. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2561

บ้านจอมยุทธ. (2543). จังหวัดจันทบุรี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.baanjomyut.com76province/east/chanburi/history.html 4 สิงหาคม 2560

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล. (2560). การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้าทุ่งมะปรัง อำเภอควนโดนและบ้านโตนปาหนัน อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร.

มนัส สุวรรณ. (2538). ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปรัง อำเภอควนโดนและบ้านโตนปาหนัน อำเภอคานกาหลง จังหวัดสตูล

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). ความหมายการท่องเที่ยว. สืบค้นออนไลน์. แหล่งที่มา: http://mslib.kku.ac.th. สืบค้นเมื่อ18 สิงหาคม 2561.

สุดถนอม ตันเจริญ. (2559). บทความวิชาการเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อชุมชนและท้องถิ่น .สืบค้นออนไลน์. แหล่งที่มา: https://www.gotoknow.org. สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561.

อุษาวดี พูลพิพัฒน์.(2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. สืบค้นออนไลน์. แหล่งที่มา: http://www.sara-dd.com . สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2561.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด. (2559). แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในตำบลเกาะเปริด. สืบค้นออนไลน์. แหล่งที่มา : http://kohperd.go.th. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2561

Brent W. Ritchie 1, and Nikki Inkari. (2006). Host Community Attitudes toward Tourism and Cultural Tourism Development: The case of the Lewes district, Southern England.

Ceballos-Lascurain, H. (1996). Tourism, ecotourism, and protected areas: The state of nature-based tourism around the world and guidelines for its development. IUCN Publications, Cambridge, 301.

Dickman, S. (1996). Tourism :An Introductory Text.Sydney: Hodder Education.

Elizabeth Boo. (1991). Ecotourism: The Potential and Pitfalls. vols. 1 and 2. Washington, D.C. : World Wildlife Fund.

Konstantinos Andriotis. (2548). Community groups' perceptions of and preferences for tourism development: Evidence from Crete. Journal of Hospitality and Tourism Research, 29(1): 67-90.

Quynh Anh. (2011). A Study on the Environmental Impact of Ecotourism in Can Gio Mangrove Biosphere, Viet Nam. Laurea Kerava Hospitality Management. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2561

Shao. (2007). Develop rural tourism and facilitate new rural area construction. Qiushi2007: 42-44.

World Tourism Organization. (1998). Guide for Local Authorities on DEVELOPMENTSUSTAINABLE TOURISM. Madrid: Author.